บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และสมรรถนะของพนักงานระดับหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจพนักงานในระดับหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งเท่านั้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ ลักษณะหน่วยงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

1. ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค(Adversity Quotient) ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ ด้านผลกระทบที่จะมาถึง และด้านความอดทน

2. สมรรถนะ (competency) ได้แก่ สมรรถนะด้านการใฝ่สัมฤทธิ์ในหน้าที่งาน สมรรถนะด้านสัมพันธภาพ สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านการจัดการ และสมรรถนะด้านความเป็นผู้นำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 3.1

กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

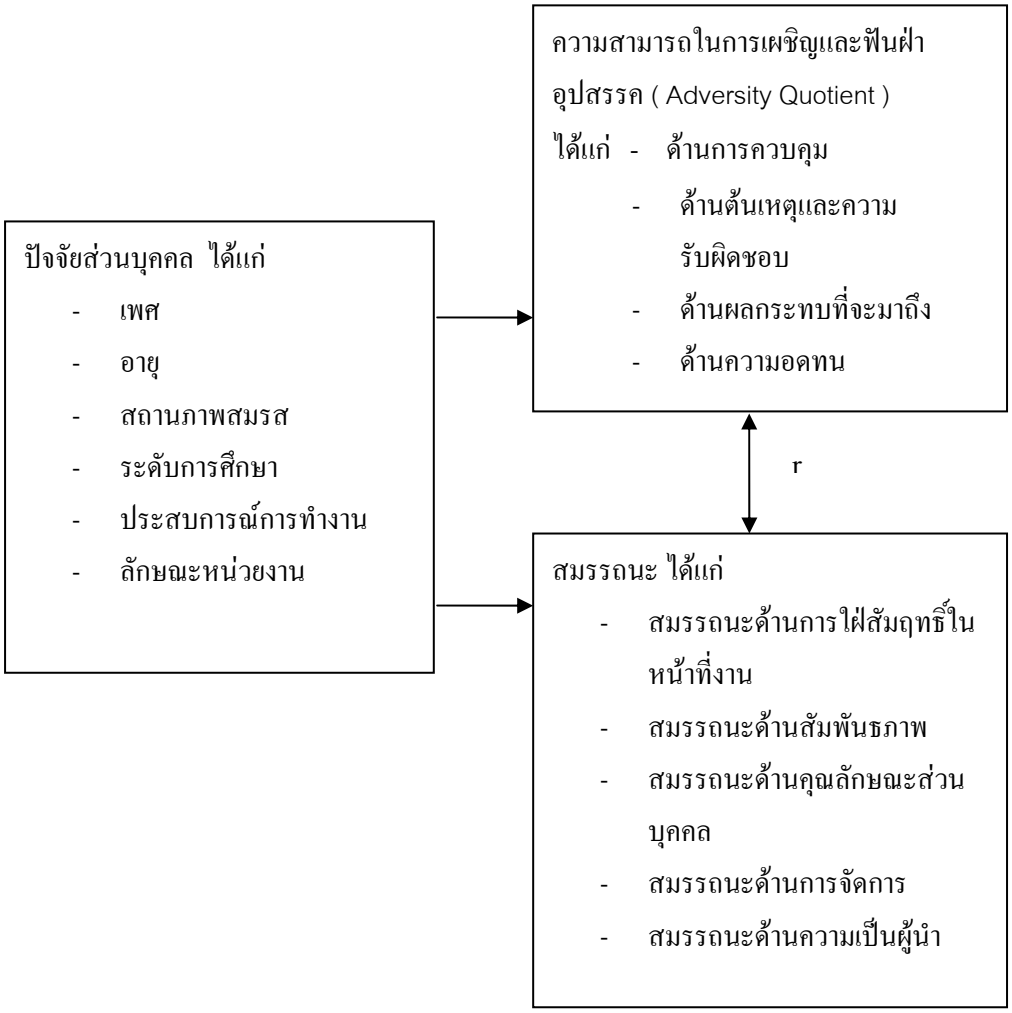

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 740 คน โดยประชากรที่ศึกษามีทั้งพนักงานระดับหัวหน้างาน และหัวหน้าแผนก ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยจากประชากรซึ่งเป็นหัวหน้างานและหัวหน้าแผนกทั้งหมดจำนวน 111 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาโดย วรวรรณ หงษ์กิตติยานนท์ (2548) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามของทิพย์สุดา เผือกสกนธ์ (2547) โดยแบบสอบถามมีข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 (ข้อที่ 1-11) วัดระดับ AQ ในมิติด้านการควบคุม

ส่วนที่ 2 (ข้อที่ 12 - 22) วัดระดับ AQ ในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 3 (ข้อที่ 23 - 33) วัดระดับ AQ ในมิติด้านผลกระทบ

ส่วนที่ 4 (ข้อที่ 34 - 44) วัดระดับ AQ ในมิติด้านความอดทน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินตนเอง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามระดับความรู้สึก มี 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ความรู้สึกจะใกล้เคียงกับคำตอบทางซ้ายมือมากที่สุด

ระดับที่ 2 ความรู้สึกจะใกล้เคียงกับคำตอบทางซ้ายมือรองลงมา

ระดับที่ 3 ความรู้สึกจะจะอยู่ในระดับปานกลางเท่าๆกันระหว่างข้อคำตอบทางซ้ายมือและคำตอบทางขวามือ

ระดับที่ 4 ความรู้สึกจะใกล้เคียงกับคำตอบทางขวามือรองลงมา

ระดับที่ 5 ความรู้สึกจะใกล้เคียงกับคำตอบทางขวามือมากที่สุด

ตารางที่ 3.1

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค

ระดับ	ระดับความรู้สึก	คะแนนของข้อคำถาม	
		เชิงบวก	เชิงลบ
1	จะอยู่ใกล้เคียงกับคำตอบทางซ้ายมือมากที่สุด	1	5
2	จะอยู่ใกล้เคียงกับคำตอบทางซ้ายมือรองลงมา	2	4
3	จะอยู่ในระดับกึ่งกลางระหว่างทางซ้ายมือและขวามือ	3	3
4	จะอยู่ใกล้เคียงกับคำตอบทางขวามือรองลงมา	4	2
5	จะอยู่ใกล้เคียงกับคำตอบทางขวามือมากที่สุด	5	1

2. แบบสอบถามสมรรถนะของหัวหน้างานซึ่ง อิสระ บุญฤทธิ์ (2545) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาขึ้นโดยใช้องค์ประกอบสมรรถนะตามแนวคิดของ ซีเวล์ล (Zwell, 2000) แบ่งสมรรถนะออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ

1. สมรรถนะด้านการใฝ่สัมฤทธิ์ในหน้าที่งาน จำนวน 22 ข้อ (ข้อที่1- 22)
2. สมรรถนะด้านสัมพันธภาพ จำนวน 16 ข้อ (ข้อที่ 23- 38)
3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 14 ข้อ (ข้อที่ 39- 52)
4. สมรรถนะด้านการจัดการ จำนวน 8 ข้อ (ข้อที่ 53- 60)
5. สมรรถนะด้านความเป็นผู้นำ จำนวน 14 ข้อ (ข้อที่ 61- 74)

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ	คะแนน
ตรงมาก	4
ตรง	3
ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง	2
แทบไม่ตรงเลย	1
ไม่ตรง	0

เกณฑ์การกำหนดคะแนน

$$\text{คะแนน} = \frac{\text{คะแนนรวมในแต่ละด้าน}}{\text{จำนวนข้อในแต่ละด้าน}}$$

เกณฑ์ในการวิเคราะห์คะแนน

ในการพิจารณาระดับสมรรถนะของหัวหน้างานในแต่ละด้าน ได้มีการแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การวิเคราะห์คะแนนของวิเชียร เกตุสิงห์ (2530, น. 80) ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแบ่งระดับของสมรรถนะได้ดังนี้

คะแนน 2.68-4.00 เท่ากับมีสมรรถนะในด้านนั้นมาก

คะแนน 1.34 - 2.67 เท่ากับมีสมรรถนะในด้านนั้นปานกลาง

คะแนน 0 – 1.33 เท่ากับมีสมรรถนะในด้านนั้นน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติการวิจัยจากผู้จัดการโรงงานของโรงงานอุตสาหกรรมของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและดำเนินการวิจัยกับพนักงานในระดับ หัวหน้างานและ หัวหน้าแผนก ระหว่างเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2549 ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้หัวหน้างานและหัวหน้าแผนกทำแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเอง 2 ฉบับคือแบบสอบถามความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคและแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานฉบับที่ 1 และผู้บังคับบัญชาทำแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงาน ฉบับที่ 2 เพื่อประเมินสมรรถนะในการทำงานของหัวหน้างานและหัวหน้าแผนก สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานมี 2 ฉบับ เนื่องเป็นการประเมินสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านของหัวหน้างานแบบ 180 องศา เพื่อลดอคติและความลำเอียงในการประเมินผลตนเองหัวหน้างาน และเพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินหัวหน้างานของทางบริษัทซึ่งมีการประเมินแบบ 180 องศาเช่นกัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากรใช้ค่าเฉลี่ยและร้อยละ
2. การวิเคราะห์ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์สมรรถนะใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

แสดงสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐาน	สถิติ
<u>สมมติฐานที่ 1</u> หัวหน้างานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	
สมมติฐานที่1.1 หัวหน้างานที่มีเพศแตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานที่1.2 หัวหน้างานที่มีอายุแตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	One Way ANOVA
สมมติฐานที่1.3 หัวหน้างานที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานที่1.4 หัวหน้างานที่มีประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	One Way ANOVA
สมมติฐานที่ 1.5 หัวหน้างานที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานที่ 1.6 หัวหน้างานที่มีลักษณะหน่วยงานแตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน	One Way ANOVA
<u>สมมติฐานที่ 2</u> หัวหน้างานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	
สมมติฐานที่ 2.1หัวหน้างานที่มีเพศแตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานที่ 2.2 หัวหน้างานที่มีอายุแตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	One Way ANOVA

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

แสดงสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐาน	สถิติ
สมมติฐานที่ 2.3 หัวหน้างานที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานที่ 2.4 หัวหน้างานที่มีประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	One Way ANOVA
สมมติฐานที่ 2.5 หัวหน้างานที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	t-test
สมมติฐานที่2.6 หัวหน้างานที่มีลักษณะหน่วยงานแตกต่างกันมีสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน	One Way ANOVA
<u>สมมติฐานที่ 3</u> ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้าน	
สมมติฐานที่ 3.1 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านการควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้าน	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 3.2 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้าน	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 3.3 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านผลกระทบที่จะมาถึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้าน	Pearson's Correlation
สมมติฐานที่ 3.4 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านความอดทนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการทำงานทั้ง 5 ด้าน	Pearson's Correlation